

Charles Darwin (1809-1882) – omul care a pus bazele teoriei evoluției biologice, este până acum naturalistul cu cele mai semnificative realizări. Dacă citești cărțile lui, poți avea doar admirație... dar asta în cantitate uriașă. Cât de interesante sunt aspectele descrise, cât de clar sunt formulate frazele, pare incredibil (mai cu seamă dacă faci comparație cu scrâșnetele căruiva deștept de acum). Științele biologice, la ora actuală, au o profundă bază evoluționistă, iar cei care eventual nu recunosc acest fapt (...). Te poți întreba, dacă trăia Darwin în zilele noastre hiper-ultra-birocratizate, mai avea energia să realizeze acea operă pe care a fost capabil să o creeze la vremea lui? Sau scria proiecte, dintre care unele se aprobau... cu condiția să implice în activitate și comunitatea locală, femeii, handicapați, curve și spălătorese, precum și minorități sexuale? Trebuia să găsească un program de finanțare în care se poate integra ceea ce îl preocupă pe el; greu, dacă nu imposibil de găsit așa-ceva. Trebuia să completeze 100 de formulare cu detalii despre cum o să facă și de ce... care este relevanța socială a activității... cum nu aduce atingere opiniilor majorității, care este structura organizatorică democratică a grupului în care lucrează șamd. Avea nevoie de ștampile rotunde și pătrate, de cazier fiscal și aprobări de variate feluri, avea nevoie de scrisori de recomandare și de parteneriate cu te miri cine și făcea un dosar gros – gros de tot – cu proiectul. Acela era citit de tot felul de oameni care nu se pricep deloc sau aproape deloc la domeniul în cauză (ce este aia evoluție biologică, ceva în contradicție cu Biblia... cu sfântul scaun, cu șarpele vorbitor, cu bătrânul de 969 de ani, cu Arca lui Noe pe care din fiecare specie erau câte 2 exemplare, când bunul zeu a ucis tot – a înecat toți copiii, toți oamenii). Proiectul nu ajungea să fie finanțat... că lipsea careva hârtie, sau nu era relevant pentru finanțator, sau era în contradicție cu religia sau cu opinia reprezentată de savanții momentului, sau avea doar 96 de puncte din 100 posibile... iar ultimul finanțat era mai bun, cu 96,2 – o crescătorie de nutрии.

Dacă se aproba cumva careva proiect... atunci trebuia să facă totul cât mai repede, pe cât posibil ieri. Oricum, bugetul era căsăpît, redus la o mică fracțiune din ce este absolut necesar. Timpul de implementare al programului... este aflat în întârziere, și redus. Conform birocrăției computerizate, dacă o femeie duce o sarcină în 9 luni, atunci 9 femei pot să facă un copil într-o singură lună (din care mai sunt 23 de zile). Avea un milion de discuții cu contabilul și cu cei de la firma de consultanță cu care cumva se derulează proiectul. Trebuia să facă raport intermediar și raport final... și foi de parcurs și detalii despre carburantul utilizat (iar Formulare-Standard-Imuabile arată că mașina consumă x litri în localitate și mai puțin în afara ei... și degeaba explica că el nu merge întins pe șosea ci merge lent prin munți... nu avea cui să explice, asta este birocrăția). Avea formulare cu orele muncite pe zi... și nu avea dreptul să lucreze și în week-end, ci fix 8 ore în fiecare zi de muncă, între orele 8 și 4 (nu conta că acele

proces biologice sau ecologice se derulează și în afara programului... poate noaptea, sau faptul că el are sau nu inspirație). Nimic nu conta. Mai interesant, înainte de a își realiza opera, el trebuia să scrie proiect de finanțare în care să arate: ce urmează să facă, pas cu pas... unde va găsi fosile, de care o să fie acelea, unde va vedea țestoase, păsări și de care fel, câte o să vadă și cum vor cânta ele a tristețe. Apoi, trebuia să completeze niște fișe în care să arate că a văzut cel puțin atâtea fosile cum a presupus în proiect, și păsări și țestoase șamd. Trebuia să știe cu ani de zile înainte câte pagini va avea cartea și când o să apară ea. Apoi trebuia să pună sigla cafenie pe colț... În rest, nimic nu mai conta.

Te poți întreba, ce făcea Darwin dacă trăia azi? Era în ceva centru universitar, cu circul zilei, cu proiectele catedrei, cu conflictele interpersonale... sau pentru acest tip de activitate intelectuală creativă este necesară o retragere și o detașare de mizeria din societate? Oare avea chef, energie, timp, liniște pentru a se ocupa de marile problematice ale viului? Era un oarecare aghiotant în ceva proiect cu managementul-dezastrului? Și poți avea oarecum sentimentul că a avut noroc că nu a prins epoca noastră, care susține Știința de o face praf și pulbere. Ce noroc am avut noi că el a trăit atunci.... măcar el a trăit atunci. Dar, poți bănuși că au existat și pe atunci un milion de chestii mizerabile, chiar și în societatea din care făcea el parte. Dacă avea un profesor tâmpit, care îl scârbea de acest domeniu? Sau el nu putea să fie scârbit de nici un fel de profesor? Și multe altele de acest gen, dar în rest, este bine.

Desigur, indivizi cu capacitate intelectuală similară cu cea a lui Darwin pot exista și azi. Și mâine. Bine, dacă se naște în ceva sat din zona centrală a Africii... sau altă zonă primitivă spre exemplu în periferia-marginală a Europei, individul uman nu prea are șanse să aibă educația – contextul social – mediul care să îi deschidă orizontul intelectual... spre a putea eventual avea ceva păreri relevante pentru știință... la acest nivel. Dar el are șanse să devină un dulgher sau un braconier bun.

Poți avea și o părere mai optimistă, în care să presupui că valorile umane se pot manifesta indiferent de contextul social-istoric al momentului? Poți să crezi că a avut și noroc, să vadă acele aspecte din care a putut deduce esența fenomenelor biotice – evoluția? Sau, în acel moment deja se contura în știință totul încât constatarea fenomenului evoluției biologice era o chestiune iminentă (vezi situația lui Alfred Russel Wallace... care a descoperit și el fenomenul evolutiv... independent, în aceeași perioadă...)? Contează deci să ai calibrul intelectual, preocuparea de o viață și ceva noroc... plus să existe o astfel de idee “în aer”, în momentul istorico-societal când și tu ai astfel de preocupări? Poți chiar să te întrebi: dacă în acel context al trecutului Darwin a fost capabil de acele realizări intelectuale, la ora actuală un individ similar ar putea să aibă reușite intelectuale identice... noi restructurări ale înțelegerii pe care o avem

asupra viului? Bănuiesc că un individ cu calibru intelectual similar nu și-ar pierde timpul cu aspecte irelevante... Dar cum anume simte oare savantul care sunt marile subiecte ale timpurilor lui... când ceilalți nu au capacitatea să perceapă acele idei... nici la sute de ani... după ce ele au fost clar exprimate? Dacă Darwin ar trăi acum, oare ce proiect ar scrie? Oare ce părere ar avea despre adâncirea umanității în dezastrul ecosistemic-demografic global și despre consecințele previzibile ale acestuia pe plan socio-economic, politic...? Oare ce ar zice despre succesul evolutiv extraordinar al unei specii de primate, deprimată, în urma căreia rămâne un peisaj devastat? Oare ce subiecte i-ar preocupa mintea?

AUTOR ©

[dr. Peter Lengyel](#)

PS. Desigur, există și finanțări care sunt rezonabile, unele chiar bune, dar trendul hiper-birocratizării duce în general la o încremenire în proiect; încă un plan pe care societatea asta postmodernă se blochează, de perfectă ce este, încă. Dar banii, oricâți ar fi ei, nu pot să compenseze lipsa de interes, limitările de capacitate intelectuală, dăruirea-reținută. Fenomen destul de complex, creativitatea asta intelectuală în domeniile relevante ale științelor naturale.

SURSA:

[Peter Lengyel Blog](#)